

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально науковий інститут мистецтв

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК І ЖИВОПИС

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма **ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН**

Спеціалізація **022.03 ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН**

Спеціальність **022 ДИЗАЙН**

Галузь знань **02 КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від “16” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Рисунок і живопис
Викладачі	Макогін Ганна Василівна Пастух Галина Сергіївна
Контактні телефони викладачів	0502105870, 0951828178
E-mail викладача	anna.makogin@pnu.edu.ua halyna.pastuch@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	24 кредити ЄКТС, 720 год год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/7194
Консультації	Google Meet, Classroom, на практичних заняттях

2. Анотація до навчальної дисципліни

Рисунок і живопис як фундаментальні дисципліни циклу професійної і практичної підготовки покликані забезпечити розвиток у студентів здібностей образного світосприйняття та сприйняття мистецтва у його найрізноманітніших проявах бачити і розуміти закони образотворення і колористичної гармонії, вільно користуватися будь-якими графічними та живописними техніками, створювати авторські композиції, розвивати уяву, фантазію, та вдосконалювати професійні навички для майбутньої самореалізації як дизайнера-професіонала.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Першочергова мета курсу- освоєння законів зображення на двовимірній площині об'ємних форм (розуміння конструктивної і тональної побудови, з урахуванням законів перспективи). Це включає також розуміння принципів композиції, колірної гами, світлотіні та інших аспектів візуального мистецтва. Проте цілі курсу виходить за рамки опанування технічних навичок зображення. Рисунок і живопис закладають основу для розвитку творчого мислення дизайнера. Вивчення рисунку ставить перед собою завдання розвивати абстрактне мислення, вміння стилізувати й інтерпретувати оточуючий світ. Живопис дозволяє студентам вивчати вплив кольору, світла та тіні на враження

від образу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

Знання та розуміння предметної області рисунку та живопису в професійній діяльності;

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі цінності і досягнення суспільства.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

Здатність застосовувати навички академічної графіки у професійній діяльності. Здатність застосовувати у проектно художній діяльності спеціальні техніки, навички роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).

Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
семінарські заняття / практичні / лабораторні	248
самостійна робота	472

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	022 Дизайн	1	нормативний
II	022 Дизайн	1	нормативний
III	022 Дизайн	2	нормативний
IV	022 Дизайн	2	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
1 курс I семестр		60	118
Тема 1. Рисунок як засіб оволодіння образотворчою грамотою. Місце рисунку в практичній дизайнерській діяльності. Матеріалознавча база предмету. Об'ємно-конструктивна побудова натюрморту та рельєфу (рисунок). 1.1. Лінійно-конструктивний рисунок простих геометричних гіпсових фігур. Вправи на вивчення технік та прийомів. штрихування. 1.2. Світлотіньовий рисунок з кількох гіпсових геометричних фігур. 1.3. Рисунок гіпсової розетки. 1.4. Натюрморт з побутових предметів Світлотіньове вирішення.	4 10 8 12	8 12 30	
Тема 2. Роль і значення живопису в дизайн-практиці. Загальна характеристика матеріалів і технік живопису. 2.1. Технічні можливості акварелі. . Зображення плоских форм. Етюд в акварельній техніці. 2.2. Колористичні співвідношення у живописному Зображенні. Зображення об'ємних форм (Етюд «Яблука і листя» на білому фоні) 2.3. Вивчення технік ала-пріма і лесування. Натюрморт з побутових предметів у зближеній колірній гамі.	6 8 12	12 12 20 24	
1 курс II семестр		64	118
Тема.3. Графічне вираження фактурності предмету. 2.1 Натюрморт із різнофактурних побутових предметів на фоні драперії.			
Тема 4. Технологія роботи криючими живописними матеріалами. Образ в натюрморті. 3.1. Особливості роботи гуашню. Натюрморт з побутових предметів. 3.2. Техніки акрилового живопису. Нескладний натюрморт з контрастних за кольором побутових предметів	12 12 16 12	24 24 24 24	

3.3. Тематичний натюрморт. 3.4. Живопис натюрморту та його декоративна інтерпретація			
2 курс III семестр		60	118
Тема 4. Особливості зображення анатомічних форм (голова) 4.1. Рисунок черепа 4.2. Рисунок голови Антиноя 4.3. Рисунок голови Венери 4.4. Голови Аполлона 4.5. Портрет молодої людини 4.6. Автопортрет 3/4 4.7. Автопортрет (фас)	12 12 12 12 12	54 12 20 20	
2 курс IV семестр		64	118
Тема 4. Колір у живописному зображенні людської голови. Створення художнього образу. 4.1. Портрет молодої людини при розсіяному світлі. 4.2. Портрет на декоративному фоні 4.3. Портрет з плечовим поясом. .6. Автопортрет 3/4 4.7. Автопортрет (фас) Тема 5. Особливості зображення анатомічних форм (фігура). Начерки фігури в стані спокою та легкому русі	16 16 16 16	30 30 54	
ЗАГ.:		248	472

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано	
80 – 89	B	добре		
70 – 79	C			
60 – 69	D	задовільно		
50 – 59	E			
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	

	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
	Залікову оцінку утворює сума балів за практичні роботи(100%). Екзаменаційна оцінка – сума балів за практичні роботи, виконані протягом семестру(50%), і практичне завдання екзаменаційного білету(50%).			
Вимоги до письмових робіт	–			
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання не менше половини завдань			
Підсумковий контроль	III семестр – залік, форма здачі – огляд практичних робіт IV семестр – екзамен, огляд практичних робіт і виконання екзаменаційного практичного завдання.			

7. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника Для успішного засвоєння курсу «Рисунок і живопис» студент зобов'язаний:

- Не пропускати аудиторні заняття. У разі пропуску необхідно виконати завдання самостійно.
- Виконувати самостійні роботи та завдання у визначені терміни. Робота, виконана невчасно, оцінюється на 1 бал нижче
- Регулярно переглядати навчальний матеріал.
- Демонстрація усіх робіт на семестровий огляд практичних робіт викладачами кафедри є обов'язковою. Якщо роботи не представлено у визначений час, то студент має право здати залік (отримати семестрову оцінку) за Талоном 2 і Талоном К. Або пройти повторний курс.

8. Рекомендована література

1. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів/ М. А. Кириченко. - К. : Вища школа, 2002. – 188 с.
2. Опанащук М., Опанащук О. Емоційна природа рисунку: навчальний посібник. Львів, 2013. 114 с.
3. Ульєн Д. П. Рисунок натюрморту: Теоретичні і практичні основи комплексного навчання: Навчальний посібник. – Київ: аветра, 2016. –286 с.
4. Федов О. М. Рисунок натюрморту. Практичні основи комплексного навчання: Навчальний посібник. – Харків: Слобожанець, 2016. – 496 с.
5. Bammes, G. (1989). Anatomie. Wir zeichnen den Menschen. Berlin: Volk und Wissen. Bammes, G. (1985). Sehen und Verstehen. Berlin, Volk and Wissen, p. 261.

6. Glancey J. Architecture. World's greatest buildings. History and styles. Architects. New York : DK Publishing, 2006. 512 p.
URL:<http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi61/0044767.pdf>
7. Scheinberger F. Urban Watercolor sketching : a guide to drawing, painting, and storytelling in color. Berkeley : WATSON-GURTILL Publications, 2014. 290 p.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi61/0044766.pdf>
8. Еньо Барчаї - Анатомія для художників URL: .
https://www.academia.edu/5168534/%D0%95%D0%BD%D1%91_%D0%91%D0%B0%D1%80%D1%87%D0%B0%D0%B8_%D0%90%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%8F_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2

Викладачі:

Макогін Ганна Василівна, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва,
Пастух Галина Сергіївна, асистент кафедри дизайну і теорії мистецтва